

Orosz költők

Tél

Puskin

Tél van. Falun mit is lehet csinálni télen?
Mihelyt a reggelit tálcán beadják nékem,
Már kérdem is: Elült a szél, beállt a fagy?
Talán heverjek még a tollas ágyban vagy
Nyeregbe üljek ma? Vagy jobb lesz tán ebédig
A szomszéd ócska rossz újságját nézni végig?
Üljünk hát lóra mégis. Miért ne? S nyargalunk,
Mert jó idő van rá. A tél kemény falun.
Suhint az ostor és nyomunkban hangos falca,
Sápadt a hó, a szem fárad, fürkészve rajta.
Az óra im, repül. Két nyulfiat lelőve,
Elindulunk haza — éppen ebédidőre.
Nos, megvolt hát ez is... s az este?... Künn a szél sir,
Bent gyatra gyertyafény. A szívem pusztá vén sir,
Csöppenkint nyeldesem rosszkedvem keserűn,
Olvasnék, ám szemem elfárad a betűn,
A lelkem messze jár. Letéve most a könyvet,
Tollat veszek — talán ha írok, jobb lesz, könnyebb.
Ám muzsám szendereg, hiába fáradok,
Szó szóra nem felel, ha meg felel, — dadog.
Ha nem szolgál a rim, a lázadó rab, álmos
A vers, keserves és merev, hideg, homályos.
Fáradt vagyok, elég! — a líra elhagyott...
A társalgóba mék — vajh mi megy végbe ott?
A választás a tárgy s a cukorgyár jövője:
Épül-e végre már? — A ház úrnője közbe
Ásit nagyot s megint kártyáival motoz —
A szivkirály csalárd, sok fejtörést okoz.
Nehéz! Nehéz nagyon kibírni itt, hiába!
Csak jó, hogy olykor este, mikor a sakk s a dáma
Van nálam is soron s nem is remélni mást,
Felhangzik messziről az ostorcsattogás.
A szán megáll s kiszáll egy néni s két leányka
(két nővér, szőke, szép és karcsu, mint a pálma).
S a vén rideg tanya feléled im, legott.
S a rémes unalom rögvést eloldalog.

Előbb alighogy ér a szende hűs tekintet,
 Aztán mosoly, beszéd — öröm a szemnek-fülnek,
 Majd fölrepül a víg kacajmadár, a dal,
 A valcer lejt s a szív minden titkot kivall,
 A szembeszéd jelel — nem hallja senki más —
 S a szűk lépcsőn a hön kívánt találkozás...
 A szép leány a hajnalt köszöntve im, kilép,
 Fűzője nyitva keblén, orcája tűzben ég...
 Nem árt észak viharja az orosz rózsaszálnak,
 Mily forró szüzi csókja fagyán a tél havának,
 Mily bájos és vidám a szép orosz leány.

Fordította Lányi Sarolta

Kritikusomhoz

Puskin

Kövér kritikusom, ki tréfád s nyegle gúnyod
 Búbánatos műzsánkra fröcskölni meg nem ünöd,
 Csak egyszer jöjj velem, ne sajnáld rá időd,
 Próbáld ki tenmagad: vidám-e itt a föld?

Mit látsz? Nézz csak körül: Pár rossz viskó a sárba,
 Aztán szikkadt ugar, lejtős lapály aszálya,
 Felhők sötét szalagja szegélyezi a képet...
 Hol itt a lombos erdő, a dus, kalászos élet
 S a víg patak? — Im ott, a guggoló kerítés
 Mögött, az udvaron, két vén fa árnya ing és
 Több nincs is erre más, — kettő közül az egyik
 Az ősz esőtől meztlenül diderg itt,
 A másik meg, szegény, sárgán, korhadtan állong,
 Kidől ez biztosan, az első szél ha ráront.
 Az udvar, az kihalt, nincs itt egy árva lélek.
 Vagy mégis: egy paraszt — mögötte párja lépked —
 Födellen fölvel áll s koporsót tart a férji,
 A lusta diakonust tisztes távolból kéri,
 Hogy hívja a papot — meghalt a kisgyerek.
 Gyerünk hát — morog a pópa, — de gyorsan, sietek.
 ... Tán nincs inyedre pajtás? — bizony nem, mondhatom,

*Jobb volna földerülni kicsit vigabb dalon.
Hová sietsz? — Mošzkvába, a grófi névnapot
El nem mulaszthatom . . .*

*— Az ám, de négy napot
Itt kell vesztegelned, hogy ki ne vidd — a pestist,
Mint csekélységem kuksolt — kapubálvány helyett is
Kaukázus zord határán. Karantén vár, babám.
Mi az, már nem nevensz? Elönt a düh? — Na lám!*

Fordította Lányi Sarolta

Töredék

Puskin

*Dereng az éj dombjain Grúziának,
És lábam alatt zúg az áradat.
Fény s fájdalom szívemben, és a bánat
Lassan csitul; veled van tele csak,
Veled csupán. S a kín s a kósza árnyak
Elhagyják elcsitul magányomat.
A szív im újra ég s szeret — Lehetne
Nem szeretnie, bárhogy is szeretne?*

Fordította Rónay György

Elégia

Puskin

*Vad évek holt öröme zordul
Borul fölém, mint tompa mámor,
És mint az óbor, egyre mélyebb,
Zamatja gyászba fült remények.
Eltévedtem s az éjszakából
A sors komor harangja kondul.*

*Mégis, barátok, élni vágyom, élni,
Nem válni még, bár szüntelen gyötör.*

*A meddő kín s az alkotó gyönyör,
Míg lelkem végre vigaszát eléri:
Ha versek érnek s fölvilan a szépség,
Könnyekre indít a lelkesedés még,
S ha hullni kell, ó szerelem, a holddal,
Te jonj körül leáldozó mosollyal.*

Fordította Rónay György

A vitorla

Lermontov

*Fehér vitorla leng a tenger
Kéklő ködében egymagán:
Mint ki honában üdvre nem lel,
S kutatja más part távolán.*

*Szél rebben, ár tajtékja táncol,
Körötte zsong a messzeség;
Kit egyszer csókolt bár a mámor,
Fut tőle, s folyton érte ég.*

*Kék útjain bátran suhan s száll,
Fény villan ingó árbocán;
De mégse boldog, vad vihart vár,
Békét csak abban nyer talán.*

Fordította Rónay György

Szilvafavirág

A „Kina“ versciklusból

Klara Blum

*Mért szereli népem szilvafa virágát?
Mert a szilvájában látja hasonmását.*

*Hull a hó s dermesztő még a jég fagya
s rózsaszín rügyet bont már a szilvafa.*

*Szélvihar süvölt még réten és berekben,
de ő már virágzik dacos — sérthetetlen.*

*Hogyha rája támad észak vad szele,
szilvafa virága táncra kél vele.*

*Gyöngéd, de nem gyöngö a szilvafa-jellem:
Szívóssággal harcol az erőszak ellen.*

*Szilvafa virága: Kína kedvese.
Regél róla hét szép kínai mese.*

*Mind a hét ajánlja példakép követni:
acélul küzdeni s gyöngéden szeretni.*

*Hét szép mese mondja: a kínai hős
szilvafavirág — gyöngéd és mégis erős.*

*Ha az egész világ borzalomtól dermed
s más virágok még csak rügyezni sem mernek,*

*Fényben felvirul a csendes szilvafa
és új reményt libegtet kedves illata.*

Fordította Lányi Sarolta

Igor szökése

Regősének

*... Éjjélkor azonban
tenger-háborgásban
örvény tajtékjában
látomást lát Igor;
messze orosz honban
apáinak földjét,
apja ősi trónját...
hogyan érhetné el?
polovec rabságból
hogyan menekednék el,
hegyen át, völgyön át,
vizen át, ködön át...*

Alszik Igor? — ébren.
 Számítgatja: még nem?
 várjon-e, menjen-e
 indulni az éjben
 irdatlan messzire,
 hogy Don folyó mellől
 kis Donyec berkibe?
 Várjon-e, menjen-e?

Folyó, téli partról
 nyerítést hall Igor,
 táltoslova hívja,
 kinek neve Ovrul.
 Orrlikából a szél
 rezgeti a sátrat,
 polovec pusztában
 nyugtalanság támad...

Folyó túlsó partján
 gyors táltosa várta
 szürke farkas képét.
 vette jól magára.

Repült, mint a szélvész
 Donyec fölé szökve
 erdő segítette,
 takargatta ködbe.

Súlyom adott szállást,
 estebédet, hálást,
 hattyú s liba sorban
 követi őt nyomban...

Kérdi Igor herceg:
 messze még hazáig?
 felel a ló: viszlek,
 nem sok már odáig.

Lányok dala csendül
 messze Duna-tájról:
 jön már Igor herceg
 a nehéz rabságból...